

Doğal Afetlerin Ekonomik Etkilerinin Yönetimine İlişkin Finansal Stratejiler

A- Global Perspektif:

Oturum 1 – Doğal Afetlerin Gelişmekte Olan Ülkeler Üzerindeki Etkileri

Bu tanıtıcı sunuş konut, işyerleri ve kamu altyapı tesislerinin afetlerden kaynaklanan ekonomik kayıplarını incelemektedir. Küresel ölçekte insani ve ekonomik kayıpları gözden geçirmekte ve bu kayıpların gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki eşit olmayan dağılımını ortaya koymaktadır. Oturum, ekonomik kalkınma ile ilişkisi açısından afet riskinin tipik paternini gözden geçirmektedir. Ayrıca farklı ulusal politik yaklaşımlarda afet kayıplarının nasıl finanse edildiğini incelemektedir. Son olarak konut, işyerleri ve kamu sektöründeki afet risklerinin yönetimine ilişkin önemli konular tartışılmaktadır.

Oturum 2 – Kamu Sektöründe Proaktif Afet Risk Yönetimine İlişkin Finansman Stratejileri

Bu oturum, hükümetlerin afet yardımı ve iyileşmeyi finanse edecek yeterli kaynaklara sahip olmasını sağlamak üzere ulusal stratejilerin geliştirilmesine ve değerlendirilmesine ilişkin araçları tanıtır. Ulusal hükümetlerin, kritik altyapı tesislerine ilişkin kayıpların finansmanı için kullanabilecekleri seçenekleri inceler. Bu seçenekler afet sonrası borçlanma gibi geleneksel önlemlerin yanısıra, sigorta veya olağanüstü durum kredisi gibi yeni araçları da içerir. "Finansman açığı" kavramını tanıtır ve yalnızca geleneksel afet sonrası finans kaynaklarıyla yeniden yapılanma için yeterli sermaye sağlanmasının mümkün olmadığı durumlarda, hükümetlerin kamu varlıklarını sigortalamasının uygun olacağını gösterir. Belli ülkelerden örneklerle finansman açığının tahmin edilmesinde modellerin yararlı olacağını ortaya koyar.

Oturum 3 – Konut ve İşyerlerine İlişkin Afet Riskinin Finansmanında Hükümetin Rolü

Bu oturum gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde afet öncesi ve afet sonrası finansman düzenlemelerini gözden geçirir. Birçok hükümetin karşı karşıya kaldığı bir çelişki bir afetten sonra konut ve işyerlerine yardım amacıyla ne düzeyde harcama yapılmasının uygun olacağıdır. Çok cömert bir afet sonrası yardım, ulusal bütçeleri sarsar ve afet öncesinde zararların azaltılmasına yönelik önlemlerin alınmasına caydırıcı etkide bulunur. Ancak özellikle gelişmekte olan ülkelerde ciddi boyutlardaki risk azaltma faaliyetleri veya sigorta ile ilgili maliyetler yoksul aileler ve küçük işyeri sahiplerinin ödeme güçlerini aştığı için, eşitlik kavramına bağlı endişeler gündeme gelir. Bu oturum kamu sorumluluğu ile kişilerin sorumluluğunu bağdaştıran politika seçeneklerini ortaya koyar ve ödenebilir bir sigorta altyapısına sahip olmayan ülkeler için ek politika seçenekleri sunar.

Örnek Çalışma 1 – Honduras'ın Afet Riski: Finansman Açığının Tahmini

Bu örnek çalışma, hükümetin afet sonrasında yükümlülüğünü üstlenmek zorunda olduğu altyapı tesislerini veya diğer gayrimenkullerini sigortalaması gerekip gerekmediği sorusunu inceleyen bir enstrüman sunar. Bu metodoloji sayesinde bir afet sonrasında hükümetin finansal yükümlülüklerini karşılamak üzere ek finansmana ihtiyaç duyup duymayacağını değerlendirilmesi mümkün olmaktadır. Bu ihtiyacı ya da finansman açığını belirlemek için hükümetin afet risklerine maruz kalma durumunu, bir afetin olması durumunda yükümlülüklerini ve afet sonrası mevcut olan finansman olanaklarını dikkate almak gerekir. Örnek çalışma Honduras'ın finansman açığını belirlemek suretiyle metodolojinin uygulanmasını gösterir.

Örnek Çalışma 2 – Honduras'ın Finansman Açığının Kapatılmasına İlişkin Stratejiler

Bu örnek çalışma Honduras'a ilişkin veri ve şekilleri kullanarak bir metodoloji sunar ve finansal açığını kapatmak için hükümetin seçeneklerini değerlendirmeye yönelik bir bilgisayar yazılımını sergiler. Hükümetin afet öncesi araçlara yatırım yapması veya geleneksel risk finansmanı

seçeneklerini tercih etmesi ekonomik büyüme ve istikrar arasındaki ikileme bağlıdır. Bu ikilem ve seçenekler örnek çalışmada, afet öncesi finansal yönetimin maliyet ve yararları gösterilmek suretiyle sunulur.

rnek alışma 3 – Türkiye’de Kamu-zel Ulusal Sigorta Sistemi

Bu rnek alışma Doğal Afet Sigortaları Kurumu’nun (DASK) kuruluşu, örgütlenmesi ve işleyişini anlatır. Afete maruz, gelişmekte olan bir ülkede çalışan ve uluslararası donör toplumu tarafından desteklenen ilk kamu-özel sigorta havuzu olması açısından Türk deneyimi özel bir ilgi kaynağıdır. Bu rneği okurken Türkiye örneğinin sizin lkeniz için de geçerli konuları gündeme getirip getirmediğini düşünmelisiniz. Ülkenizdeki koşullar Türkiye’dekine benziyor mu? Benzemiyorsa, geçerli bir sistemin tasarımı için ne gibi değişiklikler yapılmalıdır? Eğer böyle bir sistem sizin lkeniz için uygulanabilir nitelikte değilse, kentsel ve kırsal nüfusun katastrofik doğal olayları karşısındaki finansal zarar görebilirliğini azaltmak üzere düşük maliyetli ne tür alternatifler olabilir? Her kamu-özel sektör sigorta havuzu eşitlik ve etkinlikle ilgili zor konuları içerdiği için, afet kayıplarının azaltılması ve paylaşılmasına ilişkin karar süreçlerine halk ve ilgili taraflar dahil edilmeli midir?

Okuma Parçaları

B- Türkiye Perspektifi:

Oturum 1 – Doğal Afetlerin Ekonomik Etkileri ve Bunları Azaltmak için nerilen Finansal Yöntemler

Doğal afetler özellikle gelişmekte olan ülkelerde ciddi boyutta sosyal ve ekonomik hasara yol açmaktadır. Afetlerin ekonomik etkileri temelde üç kategoriye ayrılabilir: direk etkiler, dolaylı etkiler ve ikincil etkiler. Bu sunuşda, doğal afetlerin ekonomi üzerindeki genel etkileri, devletin izleyebileceği çeşitli çözüm mekanizmaları hakkında bilgi verilmektedir.

Oturum 2 – Zorunlu Deprem Sigortası Sistemi

1999 Marmara Depremi sonrasında, Türkiye’de zorunlu deprem sigortası uygulamaları için çalışmalara hız verilmiştir. Bunun sonucunda 2000 yılında, dünyada ilk özel-devlet ortaklığı olan Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK) faaliyete geçmiştir. Bu sunuş, DASK’ın kuruluşu ve işleyişi hakkında açıklayıcı bilgiler vermektedir.

rnek alışma 1 – 1999 Türkiye Depremi’nin Ekonomik Etkileri: Ara Rapor: OECD Ekonomi Departmanı alışma Makaleleri No. 247

Yıkıcı Ağustos 1999 Marmara Depremi sonrası, depremlerin Türkiye ekonomisi üzerindeki etkileri ile ilgili ulusal ve uluslararası uzmanlar tarafından birçok rapor hazırlanmıştır. Burada kısaltılmış hali sunulan OECD alışması, doğal afetlerin ekonomi üzerindeki genel etkileri ve Marmara depremi sonrası Türkiye ekonomisindeki değişimler ile ilgili kapsamlı bilgiler içermektedir.

rnek alışma 2 – Marmara Depremi’nin Ekonomik Etkileri – Devlet Planlama Teşkilatı

Ülkemiz coğrafi konumu nedeniyle tarih boyunca doğal afetlere, özellikle depremlere maruz kalmıştır. Bu depremlerin neden oldukları ekonomik ve sosyal kayıplar inanılmaz boyutlara ulaşabilir. 1999 Marmara Depremi, tarihimizde meydana gelmiş en ağır ekonomik hasarlı depremdir. Bu alışma Devlet Planlama Teşkilatı’nın Marmara Depremi sonrasında hazırladığı detaylı rapordan derlenerek hazırlanmıştır.

rnek alışma 3 – Ağustos 1999 depreminin Türkiye zerindeki makroekonomik etkisi: ilk değerlendirme

Bu alışma, 1999 Marmara Depremi’nin ülkenin makroekonomik göstergeleri üzerindeki ilk çok etkisini akademisyen gözüyle irdeleyen bir çalışmadır. Depremin ardından ithalat/ihracat dengelerinin değişimi, piyasalardaki çok dalgalanmalar ekonomik denge modelleri rneği ile teorik olarak incelenmiştir.

Okuma Parçaları